

 ASSMAN ÄTRAN KRAFT AB <small>FORNYBAR ELPRODUKTION</small>	Dok.namn: Remissvar 2024-11-20, Assman Ätran Kraft AB		Utgåva: 1	Sida: 1 (4)
	Dokumentbeskrivning / filnamn: Remissvar 2024-11-20			
	Projekt: Remiss KN2024/01642			
Utfärdat av: Magnus Carlsson	Utf.datum: 2024-11-20	Godkänt av: -	Godkänt datum: -	

Till
Klimat- och näringslivsdepartementet
Naturmiljöenheten

Kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till

kn.nm@regeringskansliet.se

Remissvar över promemoria KN2024/01642, Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning.

Sammanfattning

Den politiska viljan att skydda småskalig vattenkraft finns inte med i remissen. Tvärtom har små ord som "och" och "eller" hamnat fel så det faktiskt i en senare juridisk bedömning kommer missgynna småskalig vattenkraft. Rakt emot vad politiken utlovat.

-Förslaget om KMV och mindre stränga krav, flera kapitel, skrivs om, så det innefattar all vattenkraft, även småskalig vattenkraft.

Regeringen ger Svenska kraftnät och Energimyndigheten i uppdrag att inkomma med utredningar som helt bygger på en *nationell* analys. All lokal eller regional nytta kommer bort eftersom myndigheterna varken har kompetens eller uppdrag att verka för det lokala. Småskalig vattenkrafts förmåga i både kris, elberedskap och reglerförmåga finns inte med alls.

Idag omprövas vart kraftverk för sig. När man i t.ex. kap.7 återigen använder uttrycket "nationell effektiv tillgång.." så ska det skrivas om så den samlade reglerkraften blir det viktiga. Det mindre kraftverket kan aldrig ensamt få påverkan nationellt. Hela förslaget riktar sig till en redan skyddad storskalig vattenkraft. Sverige måste ta hand om den samlade reglerkraften.

-Flera kapitel skrivs om så att både lokala och regionala nyttor innefattas och lyfts upp till nationell nytta.

Remissen saknar styrmedel eller krav på att en miljöåtgärd ska vara samhällsnyttig.

Idag föreslår myndigheter vilka åtgärder man önskar, någon annan betalar.

-Myndigheterna ska visa samhällsnyttan i förhållande till negativa konsekvenser, t.ex. kostnad, påverkan på kulturmiljöer, rekreativmiljöer, minskad energiproduktion.

Vattenmyndighetens fastställande av Miljökvalitetsnormen, MKN, brister. Få eller ingen verksamhetsutövare eller berörd har verklig insyn i hur myndigheten gör. Myndigheten samråder bristfälligt och fastställandet av MKN sker rättsosäkert. Man följer inte Vattenförvaltningsförordningen 2004:660.

-MKN måste gå att ompröva på ett enklare och snabbare sätt än idag.

-Tvinga in annan samhälls-kompetens hos Vattenmyndigheten

 ASSMAN ÄTRAN KRAFT AB <small>FORNYBAR ELPRODUKTION</small>	Dok.namn: Remissvar 2024-11-20, Assman Ätran Kraft AB		Utgåva: 1	Sida: 2 (4)
	Dokumentbeskrivning / filnamn: Remissvar 2024-11-20			
	Projekt: Remiss KN2024/01642			
Utfärdat av: Magnus Carlsson	Utf.datum: 2024-11-20	Godkänt av: -	Godkänt datum: -	

Bakgrund

Assman Ätran Kraft AB äger och driver fem småskaliga vattenkraftverk, fyra i Västra Götaland och ett i Jönköpings län. Årsproduktionen uppgår ett normalår till 10GWh. Bolaget drivs som ett familjebolag med fem anställda.

Kraftverken förvärvades år 2014 av Vattenfall och har därefter genomgått en mängd upprustningar och skicket är idag mycket gott. Bolagets vattenkraft är ännu ej omprövad. Bolaget är också representerat i Ätrans Vattenråd där miljöfrågorna är i fokus.

Vattenkraftens roll i det svenska elsystemet

Elberedskap

Undertecknad har ringt runt till Försvarmakten, MSB och Energimyndigheten. Vid ett angrepp av utifrån så kommer inte våra luft-ledningsnät att vara i drift, spänningssatta, det blir snabbt strömlöst. Det finns några större kraftverk i södra Sverige som finns med i en sk. el-beredskapsplan, kopplade till ett luftledningsnät.

Försvarmakten meddelar att några resurser till att skydda dessa luftledningarna inte finns. Svenska kraftnät meddelar att det inte finns elberedskap för andra än våra tre stora städer, Stockholm, Göteborg och Malmö, för oss andra blir det både mörkt och kallt, men också tyst civilsamhällets kontakt allt bryts eftersom mobiltelefonsystemen ligger nere.

En major i Försvaret ringde för några år sedan och frågade om man fick använda ett av bolagets vattenkraftverk som övningsobjekt, han sa att i ett krig är dessa kraftverk **guldskorn** som måste skyddas. Många har övat där sedan dess.

Bolaget har tre vattenkraftverk nära Svenljunga samhälle med c:a 4 000 invånare. Kraftverken har markförlagd kabel till samhällets ställverk och med viss teknisk handpåläggning kan ett av kraftverken dödnätstartas, varpå senare de andra startas, därefter läggs samhällets viktigaste funktioner på och skulle på så sätt kunna energiförsörjas i en krissituation.

Vid samtal med MSB så har man inte kompetens förstå än mindre att krigsplacera oss som skulle kunna genomföra ovanstående. Energimyndigheten och Svenska kraftnät, SVK, kan inte heller ta upp detta, man hänvisar till varandra men också till sekretess.

Energimyndigheten och SVK har inget uppdrag att arbeta lokalt eller regionalt. Om inte dessa myndigheter tvingas ta minst ett initiativ till bättre lokalt eller regionalt elberedskapsarbete så blir det inte bättre än så här. Omvärlden förändras och Sverige bör agera nu.

MSB har nyligen lämnat ut en skrift till svenska folket, "Om krisen eller kriget kommer". Med viss el kunskap och med analyser från Ukrainakriget så stämmer inte informationen i skrivningen från MSB. När stamnäten är utslagna borde vi hålla liv i de mindre kraftverken. I skrivningen står att i princip all viktig samhällsinformation ska komma till mobilen via appar och SMS.

 ASSMAN ÄTRAN KRAFT AB <small>FORNYBAR ELPRODUKTION</small>	Dok.namn: Remissvar 2024-11-20, Assman Ätran Kraft AB		Utgåva: 1	Sida: 3 (4)
	Dokumentbeskrivning / filnamn: Remissvar 2024-11-20			
	Projekt: Remiss KN2024/01642			
Utfärdat av: Magnus Carlsson	Utf.datum: 2024-11-20	Godkänt av: -	Godkänt datum: -	

För att det ska fungera krävs elenergi, på många olika platser till mobilmaster, ungefär som småskalig vattenkraft.

Sverige är idag ett U-land när det gäller elberedskap, våra styrande har länge varit "blåögda" och godtrogna. Med Ukraina-kriget och händelseutvecklingen där måste man som svensk bli ordentligt bekymrad.

Reglerkraft

När vindkraften byggts ut har den s.k. reglerkraften i Sverige i princip tagit slut. Stora vattenkraftverk i Norrland parerar och reglerar nätfrekvensen beroende på hur vindkraften producerar. Utav denna brist på regler eller balanskraft har SVK för några år sedan sänkt gränserna för vilka aktörer som kan medverka på dessa marknader. Gränsen är idag 100kW.

Idag har småskalig vattenkraft en installerad effekt på ungefär 1GW med en produktion på c:a 4-5TWh. Med modernisering och effektivisering kan detta fördubblas.

Ett av bolagets vattenkraftverk blev först i Sverige med att producera just det SVK vill ha, FCR-N. Bilägger certifikat. Detta kraftverk ensamt spelar marginell roll såklart men ihop med en mängd småskaliga vattenkraftverk aggregeras effekt ihop och vi kommer att bli en viktig aktör. Många småskaliga vattenkraftverk förses i skrivande stund med den extrautrustning som behövs för att kunna tillsammans med andra förse landet med balanskraft. Detta ger bättre förutsättningar till en grön omställning och är viktigt för fortsatt vindkraftsutbyggnad.

Miljö kvalitetsnormen, MKN

VISS är det digitala miljöövervakningsverktyg som våra myndigheter använder för att beskriva våra vattendrag. Alla kan komma åt det, hela världen faktiskt. I Vattenmyndigheternas VISS har kraftiga förändringar skett om man ser tillbaka 10 år. Tidigare kunde man enkelt gå in i kartan över ett vattenområde, tända olika lager, och se t.ex. föroreningar. Det verkade då finnas ett fokus på vattenkvalitet utifrån föroreningar. Idag är det svårt att se förorenade områden men lika enkelt som förr ser man nu dammar och vattenkraftverk. Konnektiviteten har på några år blivit det stora problemet.

Den är den insamlade informationen i VISS som ligger till grund för Havs o Vattenmyndighetens fastställande av Miljö kvalitetsnormen, MKN. MKN spelar en central roll vid omprövningen av all vattenkraft. MKN fastställer via våra Mark och miljödomstolar om ett vattenkraftverk eller damm går att miljöanpassas eller ej.

I fastställandet av MKN krävs samråd, inte minst med vattenkraftsägare. Inför förra förvaltningscykeln ställde vårt bolag frågor om MKN i de vattenförekomster där vi driver verksamhet. Dessa frågor utlovades svar men är ännu inte besvarade trots att det gått tre år.

Vi noterar också att ny inlämnad information om t.ex. föroreningar, recipientkontroller, inte finns med i VISS. Den senaste informationen om våra vatten saknas. Den senaste fastställda MKN, vid våra anläggningar, bygger på mätdata och provtagningar från år 2013. Bolaget har återigen skrivit till Vattenmyndigheten för att få del av den information som faktiskt ligger till grund för fastställandet av MKN.

 ASSMAN ÄTRAN KRAFT AB <small>FORNYBAR ELPRODUKTION</small>	Dok.namn: Remissvar 2024-11-20, Assman Ätran Kraft AB		Utgåva: 1	Sida: 4 (4)
	Dokumentbeskrivning / filnamn: Remissvar 2024-11-20			
	Projekt: Remiss KN2024/01642			
Utfärdat av: Magnus Carlsson	Utf.datum: 2024-11-20	Godkänt av: -	Godkänt datum: -	

Våra Vattenmyndigheter har hittills visat att man tydligt inte vill ha någon inblandning av externa aktörer. Ändringen att nu att Energimyndigheten och SVK ska kunna bistå vattenmyndigheten får som vi ser det ingen som helst effekt.

Om Vattenmyndigheterna ens ska vara kvar så måste dom organiseras om så det finns dokumenterad kompetens, inne på myndigheten, på andra områden, vattenhandläggare kompletteras med energiexperts, elberedskapskunniga, kultur och landskapsutvecklare.

Inför förvaltningscykeln år 2009 fanns ett fokus på förorenade områden med både kostnadsanalys och samhällskonsekvenser. I god överensstämmelse om vad EU:s vattendirektiv faktiskt handlade om. Inför förvaltningscykeln 2013 och 2019 lägger man till en ny bedömningsgrund som får genomslag i alla våra vattendrag med dammar och vattenkraft, konnektivitet. Vattendragen klassas ner från God ekologisk status till Måttlig. Utan konsekvensanalys eller kostnadsanalys ska alla dammar, vattenkraftverk oavsett kemiskt status rivas ut eller byggas om. Vem har tolkat EU:s vattendirektiv på detta sätt?

Vattenmyndigheten är duktiga på att producera samrådssammanställningar så det ser ut som andra än myndigheten varit med och bestämt.

Fastställandet av MKN är grundläggande och viktigt för inte bara vattenkraften. Idag fungerar inte Vattenmyndigheten, fastställandet sker på ett rättsosäkert sätt och det får negativa konsekvenser för hela samhället.

Slutord

Assman Ätran Kraft AB är en liten aktör med stort engagemang i både vattenkraft och miljö. Bolaget har bara resurser att peka på några frågor som remissen behandlar.

Vi kan ha förståelse för välgrundade beslut om miljöförbättrande åtgärder i vår verksamhet, där det behövs och gör nytta. Nu efter ytterligare en paus så måste man tyvärr säga att författarna till remissen ligger väldigt långt från både politik och det en majoritet av svenskar vill.

Snart ska våra anläggningar in i en helt myndighetsstyrd "torktumlare", vad kostar det, vad kommer vi uppnå?

Omprövningen skulle ju bli så enkel, nu den har blivit en juridisk koloss och vi undrar så klart vad som blir kvar av vår verksamhet?

Magnus Carlsson

Assman Ätran Kraft AB
070-5772482
magnus@buttorp.se